T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/76
KARAR NO : 2023/395
KARAR TR : 15/05/2023

ÖZET: 2247sayılı Kanun'un 17. maddesinde öngörülen yönteme uymayan BAŞVURUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : .... Sebze ve Meyve San. ve Tic. Ltd. Şti.
Vekili : Av. F. E
Davalı : Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A. G. M

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili tarafından, Antalya ili, Merkez Toptancı Hal Kompleksi.... numarada faaliyet gösteren davacı şirkete ait işyerinin kira sözleşmesinin feshine dair Antalya Büyükşehir Belediye Encümeninin 06/08/2020 tarih ve 915 sayılı kararının iptali ile davacı şirket ile davalı belediye arasında yapılan 07/03/2016 tarihli kira sözleşmesinin 10. ve 14. maddelerinin hisse devrinin kiracılık sıfatını değiştirdiği anlamına gelmeyeceği, devirgerçekleştiren başkaca işletmeler debulunduğu, yalnızca davacı şirketin sözleşme feshinin eşitlik ilkesine aykırı olduğu, devir ücretinin belediyece kabul edildiği, dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırı olduğu ileri sürülerek, sözleşmenin bahsedilen maddelerinin iptali talebiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Antalya 5. İdare Mahkemesi 10/09/2020 tarih ve E.2020/712, 2020/627 sayılı kararı ile,*"...davacı tarafından, davalı idare ile imzalanan kira sözleşmesi hükümlerine göre tek taraflı fesih işlemine karşı ve kira sözleşmesinin 10. ve 14. maddelerinin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmakta olup, bu haliyle uyuşmazlığın sözleşme hükümlerinin incelenmesi ve değerlendirilmesiyle çözümleneceği bu nedenle de, uyuşmazlığın özel hukuk sözleşmesinin uygulanmasından kaynaklandığı açık olduğundan, uyuşmazlığın çözümünde adli yargı mercilerinin görevli olduğu"* gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, karara karşı taraflarca istinaf yoluna başvurulmuştur.

3. Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi 04/02/2021 tarih ve E.2020/2030, K.2021/186 sayılı kararı ile, *"...kira sözleşmesine konu olan taşınmazın toptancı hallerinde tahsisli işyerlerinden olduğu ve 5957 sayılı Kanunun Geçici 1. maddesi kapsamında mevcut tahsis sahiplerine 5957 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren hiçbir işleme gerek kalmaksızın on iki yıl süreyle kiralanmış sayılacağı düzenlemesi kapsamında kiraya verildiği, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre kiralanmadığıanlaşılmaktadır.*

Bu durumda, kamu gücüne sahip olan davalı idarenin mülklerinden olan taşınmazın 5957 sayılı Kanuna göre kiraya verilmesine ilişkin yapılan kira sözleşmesinin idari sözleşme niteliğinde olduğu, bu idari sözleşmede yer alan düzenlemeler ile idari sözleşmenin feshine ilişkin uyuşmazlıkların görüm ve çözüm yerinin de idari yargı yeri olduğu sonucuna varıldığından aksi yöndeki kararda hukuki isabet görülmemiştir." gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulüne, idare mahkemesi kararının kaldırılmasına, kaldırma kararı doğrultusunda yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine, kesin olmak üzere karar vermiştir.

4. **Antalya 5. İdare Mahkemesi 30/12/2021 tarih ve E.2021/376, K.2021/1412 sayılı kararı**ile, dava konusu Antalya Büyükşehir Belediye Encümeninin 06/08/2020 tarih ve 915 sayılı kararının iptali istemi yönünden davanın reddine, dava konusu 07/03/2016 tarihli kira sözleşmesinin 10. ve 14. maddelerinin iptali istemi yönünden davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar vermiş, karar davacı tarafından istinaf edilmiştir.

5. Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi 16/02/2023 tarih ve E.2022/704, K.2023/585 sayılı gönderme kararı ile, idare mahkemesi dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı tarafından talep edilmesi nedeniyle, dosya esas kaydının kapatılarak dosyanın Antalya 5. İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

6. Davacı vekili tarafından, bu kararın kesinleşmesi beklenmeksizin aynı istemle adli yargı yerinde dava

açılmıştır.

B. Adli Yargıda

7. Davalı vekili cevap dilekçesinde, davanın görev yada derdestlik yönünden reddedilmesi gerektiğinden bahisle itirazda bulunmuştur.

8. Antalya 7. Sulh Hukuk Mahkemesi 21/04/2021 tarih ve E.2020/953 sayılı ara kararı ile, Antalya Büyükşehir Belediye Encümeninin 06/08/2020 tarih ve 915 sayılı kararının iptaline ilişkin talebinin iş bu dosyadan tefriki ile ayrı bir esasa kaydına karar vermiş, dava dosyası Mahkemenin 2020/974 esasına kaydedilmiştir.

9. Antalya 7. Sulh Hukuk Mahkemesi 28/05/2021 tarih ve E.2020/953, K.2021/656 sayılı kararı ile, *"...taşınmazın 5957 sayılı Kanuna göre kiraya verilmesine ilişkin yapılan kira sözleşmesinin idari sözleşme niteliğinde olduğu, bu idari sözleşmede yer alan düzenlemeler ile idari sözleşmenin feshine ilişkin uyuşmazlıkların görüm ve çözüm yerinin de idari yargı yeri olduğu sonucuna varılarak kararın kaldırılmasına kesin olmak üzere karar verildiği anlaşıldığından verilen kesin nitelikteki karar doğrultusunda dava konusu uyuşmazlığın çözüm yerinin 2577 sayılı İYUK 2. maddesi uyarınca idare mahkemeleri ve idari yargı yeri olduğu"* gerekçesiyle, davanın usulden reddine karar vermiş, karara karşı davacı tarafından istinaf yoluna başvurulmuştur.

10. Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi 24/12/2021 tarih ve E.2021/2547, K.2021/1920 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davacı vekilinin istinaf talebinin kabulü ile ilk derece mahkeme kararının kaldırılmasına, kaldırma kararı doğrultusunda yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine, kesin olmak üzere karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava 5957 Sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun kapsamında imzalanan kira sözleşmesinin 10. ve 14. maddeleri ile Encümenin bu maddelere istinaden aldığı sözleşmenin feshine ilişkin kararın iptali istemine ilişkindir. Mahkemece öncelikle encümen kararının iptaline yönelik istem tefrik edilerek yargı yolu yönünden görevsizlik kararı verilmiş, yargılamanın devamında sözleşmenin maddelerinin iptaline yönelik eldeki davada da yargı yolunun caiz olmadığı gerekçesi ile usulden red kararı verilmiştir. Davacı tarafça bu karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.*
>
> *Uyuşmazlık eldeki davada adli yargı mercilerinin görevli olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.*
>
> *Yargıtay 6.Hukuk Dairesinin 10/12/2015 tarih ve 2015/7378 Esas, 2015/10940 Karar sayılı ilamında da değinildiği üzere "2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanu'nunun 2/1 maddesinde; İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davaların idari dava olduğu tarif edilmiştir."*
>
> *Somut olayda davacı vekili dava dilekçesinin sonuç kısmının 2.bendinde davalı belediye encümeninin 06/08/2020 tarih ve 915 sayılı kararının iptaline karar verilmesini talep etmiş olup açıklanan yasal düzenleme gereğince idari işlemin iptali için açılan davada görevli yargı yeri idari yargı olduğundan mahkemece dava bu kısım yönünden tefrik edilerek yargı yolu nedeniyle davanın usulden reddine karar verildiği görülmüştür.*
>
> *Bu durumda eldeki davanın dayanak kira sözleşmesinin 10 ve 14.maddelerinin iptali istemine yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Olayları anlatmak taraflara anlatılan uyuşmazlığın hukuki vasfını belirleme mahkemeye aittir. Davacının eldeki dosyada talebinin sözleşmenin 10 ve 14. maddesinden kaynaklanan muarazanın giderilmesine yönelik olduğu anlaşılmaktadır.*
>
> *Yine Yargıtay 6. Hukuk Dairesinin 10/03/2014 tarih ve 2014/2508 Esas, 2014/2765 Karar sayılı ilamında temas edildiği üzere '01.01.2012 tarihinde yürürlüğe giren 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un geçici 1. madde 4. fıkrasında toptancı hallerinde tahsisli iş yerleri, mevcut tahsis sahiplerine Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren hiçbir işleme gerek kalmaksızın oniki yıl süreyle kiralanmış sayılır, onbirinci maddesinde ise Belediye toptancı hallerindeki işyerleri, kiralama veya satış yoluyla işletilir, düzenlemesine yer verilerek toptancı hallerinde tahsisli işyerlerinin tahsis sahiplerine Yasa gereği oniki yıl süreyle kiralanmış sayılacağı ve kiralama işlemlerinin Belediyece yapılacağı belirtilerek Yasanın uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar idari yargı alanından çıkartılıp, özel hukuk alanına taşınmıştır."*
>
> *İzah olunan gerekçeler karşısında eldeki uyuşmazlığın çözümünde Adli Yargının görevli olduğu açık olduğundan davacı vekilinin istinaf talebinin kabulüne"*

11. **Antalya 7. Sulh Hukuk Mahkemesi 29/06/2022 tarih ve E.2022/137 sayılı kararı**ile, yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiş, sehven Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen dosya Başsavcılığın 20/12/2022 tarihli yazısı ile gereği için Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin görev ve yetkileri, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 158. maddesi ile 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1. maddesinde açıkça gösterilmiş, Mahkeme adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili kılınmıştır.

13. 2247 sayılı Kanun'un *"Olumlu görev uyuşmazlığı ve uygulanacak usul"* başlıklı 17. maddesi şöyledir:

"Olumlu görev uyuşmazlığı; adli ve idari yargıya bağlı ayrı iki yargı merciine açılan ve tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davalarda bu yargı mercilerinin her ikisinin kendilerini görevli sayan kararlar vermiş olmaları ... durumunda meydana gelir.

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008-5791/7 md.) Olumlu görev uyuşmazlığının giderilmesini isteyen taraflardan birinin taraf ... sayısından iki fazla düzenleyeceği dilekçe ile başvurduğu yargı mercii;

a) Dilekçelerden birini ve varsa eklerini yazı ile diğer yargı merciine derhal iletir ve dava dosyasının kendisine gönderilmesini ister.

b) Diğer dilekçeler ve varsa eklerini, yedi gün içinde cevabını bildirmesi için karşı tarafa ve ilgili makamlara tebliğ eder. Tebligat yapılan taraf veya ilgili makam, süresi içinde bu yargı merciine cevabını bildirmezse, cevap vermekten vazgeçmiş sayılır.

c) Dilekçeyi, alınan cevapları ve varsa ekleri ile dava dosyalarını, Uyuşmazlık Mahkemesine gönderir ve görevli yargı merciinin belirlenmesini ister.

(Üçüncü fıkra Mülga: 21/1/1982 - 2592/9 md.)

(Ek fıkra: 23/7/2008-5791/7 md.) Bu takdirde her iki yargı mercii de, 18 inci maddede öngörüldüğü şekilde davanın görülmesini geri bırakır"

14. Kanun'un 18. maddesi şöyledir:

"...Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu resmi yazı ile kendisine bildirilen yargı mercii, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilinceye kadar davanın görülmesini geri bırakır. Bu takdirde zamanaşımı süreleriyle öbür kanuni veya hakim tarafından verilen süreler, işin yeniden incelenmesine başlanacağı güne kadar durur.

Şu kadar ki, Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğunu bildiren yazının alındığı günden başlamak üzere altı ay içinde bu Mahkemenin kararı gelmezse yargı mercii davayı görmeye devam eder. Ancak, esas hakkında son kararı vermeden Uyuşmazlık Mahkemesinin kararı gelirse yargı mercii bu karara uymak zorundadır.

Uyuşmazlık çıkarılacağı bildirilerek yargı merciinden davaya bakmanın ertelenmesi istenemez.

(Ek fıkra: 23/7/2008 – 5791/8 md.) 12, 13 ve 17 nci maddelerde yazılı sürelerin bitmesi çalışmaya ara verme zamanına rastlarsa bu süreler, çalışmaya ara vermenin sona erdiği günü izleyen tarihten itibaren yedi gün uzamış sayılır."

15. Kanun'un 27. maddesinde ise, Uyuşmazlık Mahkemesinin, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceleyeceği, yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri ise reddedeceği düzenlenmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 15/05/2023 tarihli toplantısında; Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dosyanın incelenmesinden, ... Sebze Meyve San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin M.K tarafından 22/01/2016 tarihinde 100/100 hisse ile kurulduğu, Antalya Toptancı Halinde bulunan 126 nolu işyerinin (komisyoncu yazıhanesi) kiracılık haklarının davacı şirketin devir almasının encümen kararı ile uygun bulunması üzerine taraflar arasında 07/03/2016 tarihli kira sözleşmesinin imzalandığı, daha sonra dava dışı M.K veİ. B'ın .... Sebze Meyve San. ve Tic. Ltd. Şti. adına müşterek imzaladığı 26/06/2020 tarihli dilekçe ile, şirketin %100 hissesinin M.K'den devralındığından aynı unvanla ticari faaliyete devam etmek istediğinin talep edilmesi üzerine, davalı idarece devir talebi ve ekindeki belgelerin incelendiği, inceleme neticesinde adıgeçenler tarafından işyerinin devri için 26/06/2020 tarihinde müracaat edilmesine rağmen, 04/04/2019 tarih ve 9802 sayılı Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde şirketin 100/100 hisse payının M.K tarafından İbrahim Baştaş'a devredildiğinin tespit edildiği, bunun üzerine, Antalya Büyükşehir Belediyesi Encümeninin 06/08/2020 tarih ve 915 sayılı kararı ile kira sözleşmesinin feshine karar verildiği; davacı tarafından kira sözleşmesinin iptaline ilişkin encümen kararının iptali ile, kira sözleşmesinin 10. ve 14. maddelerinin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açıldığı, Antalya 5. İdare Mahkemesinin 30/12/2021 tarih ve E.2021/376, K.2021/1412 sayılı kararı ile, dava konusu Antalya Büyükşehir Belediye Encümeninin 06/08/2020 tarih ve 915 sayılı kararının iptali istemi yönünden davanın reddine, dava konusu 07/03/2016 tarihli kira sözleşmesinin 10. ve 14. maddelerinin iptali istemi yönünden davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verildiği, kararın davacı tarafından istinaf edilmesi üzerine, Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 16/02/2023 tarih ve E.2022/704, K.2023/585 sayılı gönderme kararı ile, idare mahkemesi dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı tarafından talep edilmesi nedeniyle, dosya esas kaydının kapatılarak dosyanın Antalya 5. İdare Mahkemesine gönderilmesine karar verildiği; diğer taraftan davacı vekili tarafından, idare mahkemesi kararının kesinleşmesi beklenmeksizin aynı istemle adli yargı yerinde de dava açıldığı,

Antalya 7. Sulh Hukuk Mahkemesince belediye encümen kararının iptali talebinin tefrik edilerek ayrı bir esasa kaydedildiği, kira sözleşmesinin 10. ve 14. maddelerinin iptali istemi bakımından yargılamaya devam edildiği; bilahare davacı vekilinin 2247 sayılı Kanun'un 17/2. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için başvuru yapması üzerine, Sulh Hukuk Mahkemesince, yargılamanın geri bırakılarak olumlu görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği anlaşılmıştır.

18. Antalya 7. Sulh Hukuk Mahkemesince yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 17. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesince değerlendirilebilmesi için, adli ve idariyargı merciinde açılan ve tarafları, konusu, sebebi aynı olan davalarda bu yargı mercilerinin her ikisinin kendilerini görevli sayan kararlar vermiş olmaları ya da görev itirazının zımnen reddedilerek işin esası ile ilgili usuli işlemlere geçilmesi, olumlu görev uyuşmazlığının giderilmesini isteyen taraflardan birinin başvurusu üzerine yargı merciinin görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyalarını Uyuşmazlık Mahkemesine göndermesi ve her iki yargı merciince de, 18. maddede öngörüldüğü şekilde davanın görülmesini geri bırakması, başka bir deyişle davanın esası hakkında karar vermemiş olmaları gerekmektedir.

19. Oysa olayda, adli yargı yerince davacı hakkında aynı konuya ilişkin olarak idari yargı yerinde verilmiş ve kesinleşmemiş bir görevsizlik kararı bulunmasına rağmen yargılama yapıldığı; idare mahkemesinin görevsizlik kararının bölge idare mahkemesince kaldırılması üzerine de idare mahkemesince davanın esastan görülerek süre aşımı nedeniyle reddine karar verildiği anlaşıldığından, artık ortada 2247 sayılı Kanun'un 17. maddesinde öngörüldüğü biçimde oluşmuş bir olumlu görev uyuşmazlığından bahsetmek mümkün değildir, kaldı ki olayda Kanun'un 10., 14. ve 19. maddesinde aranan şartların da bulunmadığı açıktır.

20. Buna göre, Antalya 7. Sulh Hukuk Mahkemesince davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 17. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için yaptığı başvurunun, davacı tarafından aynı talebe ilişkin idari yargı yerinde açılmış olan davanın süre aşımı nedeniyle reddedildiği ve istinaf talebi hakkında da bölge idare mahkemesince henüz karar verilmediği anlaşıldığından, 2247 sayılı Kanun'un 17. maddesinde belirtilen koşulların oluşmadığı sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Antalya 7. Sulh Hukuk Mahkemesinin, 2247 sayılı Kanun'un 17. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan başvurusunun, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

2247 sayılı Kanun'un 17. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan Antalya 7. Sulh Hukuk Mahkemesinin 29/06/2022 tarih ve E.2022/137 sayılı BAŞVURUSUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarıncaREDDİNE,

15/05/2023 tarihinde,OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN